

Етнокультурна специфіка мовленнєвої поведінки англо-американців

Прихильники розповсюдження іспанської мови у США вважають цей процес своєрідною спробою „перезавойовування” (*reconquest*), тобто певним поверненням Мексиці тієї території, яку вона втратила у ХІХ ст. В Америці існує чимало ресторанів мексиканської кухні, а в американському варіанті є численні назви латиноамериканських страв, як наприклад, *taco, enchilada, chili, burrito, ceviche, tamale*. У зв'язку з цим з'явилася тенденція проводити аналогію між розповсюдженням мексиканських страв, імміграцією з Мексики та розповсюдженням іспанської мови. Погрозу „домінування” іспанської мови та витиснення англійської мови у США, як вже зазначалося стали іменувати *the whole enchilada*, тобто „масова іспанізація” [4, с. 108].

Дослідники зазначають, що саме білі американці вважають іспанську мову загрозою і побоюються масової іспанізації. Проте науковці дійшли висновку, що розповсюдження іспанської мови у Сполучених Штатах нічим не погрожує функціонуванню домінуючої мови країни. Біле населення Америки фактично не володіє іспанською мовою, а серед другого (50%) та третього поколінь вихідців (100%) з Латинської Америки спостерігається тенденція до покращення знання англійської мови та втрачання мови їх власного етносу [4, с.112].

Аналіз фактичного матеріалу виявив, що англійсько-іспанський білінгвізм є непрямим наслідком вживання іспанізмів у мовленні білих американців США. Йдеться про те, що переважна більшість носіїв англійської мови є монолінгвами, які не володіють іспанською мовою. Проте у комунікації американці європейського походження вживають одиниці іспанської мови. Результати дослідження показали, що головним чинником, який зумовлює факт використання іспанізмів у мовленні англо-американців є *етнічний стереотип*. Особливості та характер вживання лексичного матеріалу іспанської мови білими американцями детермінується:

- намаганням мовця передати власне ставлення до співрозмовника (як правило, негативного);
- бажанням виразити негативні емоції, незадоволення;
- намаганням досягти комічного ефекту.

Наведемо випадок вживання одиниці іспанської мови з метою імпліцитної передачі ставлення мовця до співрозмовника. Нагадаємо, що деякі лексеми іспанської мови, як наприклад, слова *amigo*, *adios*, *nada* в англійській мові США у мовленні білих американців вживаються для вираження негативних емоцій, хоча у мові-етимоні вони не мають негативного забарвлення. Ми вважаємо, що таке функціонування мовних одиниць іспанської мови, що мають нейтральний характер або позитивно забарвлені в американському варіанті англійської мови, зумовлено етнічними стереотипами білих американців по відношенню до іспаномовних етносів [1, с.240].

Наведеному нижче уривку передуює сварка, в якій мовець погрожував співрозмовникові побиттям, якщо останній не залишить його самого. Проте на прощання він каже йому: “*Hasta luego, amigo*”, (до побачення, „друзе”) *he chirped*. “*Don’t forget my ten bucks. Pay the nurse*” [3, с.131]. Вираз *hasta luego* в іспанській мові позначає „до скорого побачення”, але в зазначеному контексті і у численних мовленнєвих контекстах реалізується у значенні „ніколи не повертайся”. Очевидно, що і одиниця *amigo* в цьому та у більшості інших контекстів не позначає „друг”. Так, в американському варіанті за допомогою мовних одиниць іспанської мови імплікують негативне ставлення до співрозмовника.

Одиниці *adios* та *goodbye* у мовленні білих американців виконують різні функції, перша лексема відбиває незадоволеність співрозмовником, недоброчливість, навіть ворожість, у той час як остання зберігає нейтральність. Зокрема, прощання *adios* протиставляється його англійському аналогу *goodbye* у популярному трилері “*Terminator 2: Judgement Day*”. Головний персонаж, винищивши сили зла, говорить їм у слід “*adios*”, а коли у фінальному епізоді з’ясовується, що і сам герой має загинути, то „знущальне, глузливе” “*adios*” змінюється у його вустах на „піднесене” “*goodbye*”, звернене

до друзів. У цій же стрічці вираз *hasta la vista* вживається з пейоративною конотацією та глузливым відтінком, яких він набув в англійській мові, хоча в іспанській мові вираз позначає „до зустрічі”. Головний герой руйнує термінатора, який несе зло, вимовляючи саме цю фразу.

У наступному прикладі, ображена людина, на яку не звертають уваги, яку ігнорують, також надає перевагу одиниці *adios*: ...*Billy Holtzner's attention has shifted to a woman who was brushing her teeth in a lavatory with the door open.... "Adios", I said, walking away from the trailer with Helen* [2, с.83]. В результаті, те, що мовець відчуває негативні емоції, а саме, образу, наголошено за допомогою лексеми *adios*, яку вживає білий американець, ідучи та не зачекавши поки на нього звернуть увагу.

Як уже зазначалося, одним із непрямих наслідків англійсько-іспанського білінгвізму в США слід вважати окрему групу виразів іспанської мови. Вони не зафіксовані лексикографічними джерелами, але функціонують у мовленні носіїв англійської мови США і вживаються у спотвореному вигляді, тобто ці вирази є прикладами навмисної фонетичної та граматичної дисторції, яка первісно відбувалася у мовленні носіїв англійської мови південно-західних штатів США. Аутентичні слова та вирази іспанської мови спотворюються носіями американського варіанту англійської мови, зокрема, з метою утворення каламбурів, що в результаті здобувають різного характеру, від жартівливого до образливого [1].

Результати дослідження показали, що для досягнення комічного ефекту мовці європейського походження надають перевагу „псевдоіспанським каламбурам”. Нагадаємо, що „псевдоіспанськими каламбурами” ми вважаємо спотворення справжніх одиниць іспанської мови. Той факт, що такі каламбури вживаються білими американцями для створення комічного ефекту, підкріплюється тим, що ці спотворення зустрічаються у газетах сатиричної спрямованості, як наприклад *hasta la vista, baby – hasta la bye-bye, hasta la pasta, hasta la baby, vista*. Серед розповсюджених каламбурів слід зазначити такі як, *buenos noches – buena snow-shoes, muchas gracias – muchas grassy-ass, muy bueno – moooy bueno* тощо. Вочевидь, що ця навмисна дисторція у вимові слів та

виразів іспанської мови спрямовано не лише на створення комічного ефекту з претензією носіїв англійської мови на винахідливість, кмітливість і почуття гумору. Глузливий відтінок цих спотворень надає виразам конотації пейоративності, оскільки подібний зневажливий підхід до іспанської мови спричинено негативними етнічними стереотипами щодо вихідців з Латинської Америки.

Отже, серед основних функцій, що виконують запозичення та вкраплення з іспанської мови у мовленні білих американців слід назвати: а) висловлення негативного ставлення до співрозмовника; б) передачу негативних емоцій, незадоволення; б) досягнення комічного ефекту (каламбури).

Основними функціями запозичень та вкраплень з іспанської мови у мовленні “англо-американців” слід вважати передачу негативних емоцій, незадоволення; досягнення комічного ефекту (каламбури); імпліцитне вираження презирства та зневаги до іспаномовних спільнот. Мовленнєва діяльність “мексикано-американців” зумовлює наступні функції іспаномовного лексичного компоненту: відбиття національних особливостей власного етносу; віддзеркалення характерних рис власної етнічної групи; стилістично забарвлене позначення об’єктів, що мають відношення до культури та життєдіяльності етносу.

1. Юнацька А.Б. Пейоративные испанизмы в американском варианте английского языка / А.Б. Юнацька // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Серія: Філологічні науки. – 2005. – № 1. – С. 233-239.
2. Burke J.L. *Sunset Limited* / J.L. Burke. – New York : Dell Publishing, Random House Inc., 1998. – 387 p.
3. Chandler R. *The Long Goodbye* / R. Chandler – New York : Vintage Books, 1992. – 379 p.
4. MacNeil R., Cran W. *Hispanic Immigration : Reconquest or Assimilation* / R. MacNeil, W. Cran // *Do You Speak American?* – New York : a division of Random House, Inc., 2005. – P. 89-114.